

HFPC o elektronicznym postępowaniu upominawczym

Helsińska Fundacja Praw Człowieka uważa, iż idea wprowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego do polskiej procedury cywilnej zasługuje na uznanie, gdyż realizuje zgłaszany przez nią postulat informatyzacji sądów polskich oraz budowy w Polsce społeczeństwa informacyjnego. [...]

[Opinia HFPC dot. e.p.u. \(projekt rozporządzeń\)](#)

[Opinia HFPC dot. e.p.u. \(projekt ustawy\)](#)

Przedstawione do zaopiniowania akty normatywne mają za zadanie sprecyzowanie dokładnych zasad postępowania sądu, komornika oraz stron postępowania w toku elektronicznego postępowania upominawczego, modelu doręczeń elektronicznych i elektronicznego kontaktu sądu ze stroną. Helsińska Fundacja Praw Człowieka pismem z dnia 15 maja 2008 roku przedstawiła Ministerstwu Sprawiedliwości swoje stanowisko do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 21 kwietnia 2008 roku wprowadzających do polskiej procedury cywilnej elektroniczne postępowanie upominawcze, w którym wskazywaliśmy na potrzebę szczegółowego doprecyzowania treści delegacji ustawowych o wskazanie w nich kwestii technicznych, szczególnie dotyczących bezpieczeństwa użytkowników i danych. Stanowi o tym wprost art. 92 ust. 1 Konstytucji RP (Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu). Zgodnie z tą normą konstytucyjną rozporządzenie musi m.in. spełniać warunek szczegółowości treściowej rozumianej jako sprecyzowanie w upoważnieniu wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego do ustawy. Jakkolwiek pojęcie „wytycznych” nie jest w Konstytucji RP zdefiniowane, jednakże doczekało się szerokiej interpretacji w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Rozporządzenia wykonawcze nie tylko musi być wydane na podstawie upoważnienia ustawowego, ale także musi być wydane w celu wykonania ustawy. Cel ten zgodnie z judykaturą Trybunału Konstytucyjnego *„musi być określony w oparciu o analizę przyjętych w ustawie rozwiązań, nie może [...] być [...] rekonstruowany samoistnie, arbitralnie i w oderwaniu od konstrukcji aktu zawierającego delegację.”*

[\[1\]](#)

W innym orzeczeniu TK uznał, iż

„[...] minimum treściowe wytycznych nie ma charakteru stałego, a wyznaczane musi być a

casu ad casum, stosownie do regulowanej materii i jej związku z sytuacją obywatela. Oczywiście jest przy tym, że <<wytyczne>> nigdy nie mogą mieć czysto blankietowego charakteru (np. ograniczając się do ogólnego stwierdzenia, że rozporządzenie określi <<ogólne zasady>>) [...]"

[2]

W związku z powyższym szczegółowo zapoznaliśmy się z ośmioma przedstawionymi nam projektami rozporządzeń wykonawczych związanych z wprowadzeniem e.p.u. W niniejszej opinii nie będziemy odnosić się do treści ustawy, gdyż była ona przedmiotem naszej poprzedniej opinii. Zasygnalizowania wymaga jednak potrzeba zsynchronizowania ustawy z treścią rozporządzeń, gdyż już przy wstępnej analizie zachodzą rozbieżności. Stąd też słusznym wydawał się postulat Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka przedstawiony w poprzednim piśmie, iż treść delegacji ustawowych wymaga szczegółowego sprecyzowania wielu kwestii technicznych.

Odnosząc się do poszczególnych projektów rozporządzeń należy wskazać:

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniające rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Projekt rozporządzenia określa właściwość sądu w elektronicznym postępowaniu upominawczym, zasady udzielania informacji w tym postępowaniu, a także precyzuje reguły związane z prowadzeniem akt elektronicznych i sposobów postępowania w przypadku wniesienia sprzeciwu.

Z uwagi na fakt utworzenia jednego wydziału e-sądu, który rozpatrywał będzie pozwy wnoszone w ramach systemu e.p.u., koniecznym stało się uregulowanie kwestii dostępu do akt sądowych. Wydaje się słusznym i właściwym rozwiązaniem umożliwienie dostępu do akt sądowych bezpośrednio przez system informatyczny. Należy jednak przedsięwziąć kroki techniczne służące należytemu zabezpieczeniu treści tych akt. Kwestia ta winna być przedmiotem rozważań ekspertów z zakresu technologii informacyjnej.

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Rozporządzenie reguluje kwestie wnoszenia opłat sądowych w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Przewiduje się dwa rozwiązania dokonywania wpłat: (1) uiszczenie

opłaty za pomocą udostępnionych przez system teleinformatyczny obsługujący e.p.u. mechanizmów gwarantujących wykonanie zleconej płatności lub (2) uiszczenie opłaty za pomocą dedykowanego dla profesjonalistów własnego oprogramowania w formie bezgotówkowej. Istnienie dwóch zasadniczych sposobów wnoszenia opłat sądowych jest konsekwencją zaproponowanego przez projektodawców modelu e.p.u., który z jednej strony umożliwia korzystanie z e.p.u. każdemu podmiotowi, a z drugiej przewiduje pewne odrębności (ułatwienia) dla użytkowników kwalifikowanych, którymi - zgodnie z założeniami projektu - mieli być pełnomocnicy profesjonalni i przedsiębiorcy. Dodać należy na marginesie, iż korzystanie przez pełnomocników profesjonalnych (przedsiębiorcy z grona użytkowników kwalifikowanych zostali jak się zdaje w dalszym toku prac nad projektem wykluczeni – kwestia ta będzie przedmiotem dalszego omówienia) jest fakultatywne. Mogą oni skorzystać ze zwykłego trybu wnoszenia powództwa przez e.p.u. wraz ze zwykłym trybem wnoszenia od nich opłat sądowych. Rozwiązanie takie jest w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka racjonalne i zasadne.

Projekt rozporządzenia posługuje się terminem „*mechanizmów gwarantujących wykonanie zleconej płatności*”, jednakże w sposób niedostateczny je precyzuje. W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka udostępnienie szerokiego spektrum możliwości wnoszenia opłat sądowych w elektronicznym postępowaniu upominawczym winno być jednym z fundamentalnych elementów całego projektu, gdyż pozwoli jak najszerszemu kręgowi podmiotów z niego korzystać, bez obaw, iż niektóre podmioty mogłyby zostać wykluczone z tego powodu, iż nie mogą skorzystać z nowoczesnych metod płatności.

Potwierdzenie w systemie e.p.u. skuteczności wniesienia opłaty jest warunkiem koniecznym do wniesienia tą drogą powództwa. Z tego względu mechanizm wnoszenia opłat musi umożliwiać systemowi w sposób automatyczny weryfikację, czy płatność taka została faktycznie dokonana, przy czym mechanizm ten winien być ponadto szybki.

Wzorując się na mechanizmach funkcjonujących już w internetowym obrocie handlowym można wskazać płatność za pomocą przelewów internetowych, płatność kartą kredytową, płatność za pomocą telefonu komórkowego i innych systemów płatności typu PayPal. Nie można przy tym pominąć tradycyjnych form uiszczania opłat sądowych. Powodem jest przede wszystkim wciąż niski odsetek osób mających możliwość dokonywania internetowych przelewów bankowych lub posiadających kartę kredytową, a już korzystających z Internetu. Stąd też wydaje się koniecznym wprowadzenie możliwości wniesienia opłaty drogą tradycyjnego przelewu bankowego, przelewu w urzędzie pocztowym lub też wniesienia opłaty sądowej w kasie sądu. Powód decydujący się na e.p.u. decydowałby o najdogodniejszym dla niego sposobie zapłaty opłaty sądowej, jednocześnie będąc świadom, iż od sposobu wybrania sposobu płatności zależeć będzie czas potrzebny systemowi na weryfikację dokonanej płatności. Helsińska Fundacja Praw Człowieka obecnie jest na etapie przygotowywania raportu dotyczącego sposobu uiszczania opłat sądowych. Raport będzie dostępny pod koniec października, jednakże główną tezą brzoną przez jego autorów jest umożliwienie klientom wymiaru sprawiedliwości szerokiego wachlarza możliwości wnoszenia opłat od znaków opłaty sądowej po nowoczesne metody płatności kartą kredytową, płatność za pomocą systemu SMS i inne systemu płatności PayPal.

Ciekawym pomysłem wydaje się wskazywana w uzasadnieniu do projektu propozycja Krajowej Izby Rozliczeniowej dotycząca powiadamiania o zleceniu dokonania przelewu. Takie rozwiązanie zapewni szybkość postępowania. Należy jednak pamiętać, iż pomimo dokonania zlecenia zawsze może ono zostać cofnięte, co mogłoby być przedmiotem nadużyć. Kwestia ta winna być przedmiotem szczegółowej analizy przez ekspertów.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka zdaje sobie sprawę, iż stworzenie mechanizmu pozwalającego na wykorzystanie bardzo wielu sposobów płatności jest trudne do przeprowadzenia i wiązałoby się z wysokimi kosztami. Z całą pewnością jednakże należy stworzyć takie gwarancje, aby opłata sądowa w ramach systemu e.p.u. teoretycznie mogłaby być wniesiona przez każdy podmiot uprawniony do korzystania z e.p.u. Mniejsza ilość sposobów uiszczania opłat może ograniczać możliwość skorzystania z e.p.u., a w konsekwencji uniemożliwiać grupie podmiotów skorzystania z dobrodziejstw jakie elektroniczna procedura przewiduje (m.in. szybkość postępowania, niższe koszty postępowania etc.).

Jakkolwiek zakres przedmiotowy projektowanego rozporządzenia nie reguluje kwestii wysokości kosztów sądowych dla postępowań prowadzonych w ramach e.p.u., to jednak zasadnym wydaje się poddanie pod rozagę projektodawcy systemu możliwości obniżenia kosztów sądowych od spraw prowadzonych w ramach e.p.u. Koszt postępowania prowadzonego przez e.p.u. jest niższy z punktu widzenia Skarbu Państwa, a zatem interesem władzy publicznej winno być wprowadzanie elementów mogących zachęcać do korzystania z tego typu rozwiązań. Tego typu praktyka ponadto przyczyni się do budowy społeczeństwa informacyjnego, co również należy traktować jako jeden z priorytetów obecnej polityki państwa. Dla przykładu można wskazać brytyjski model e.p.u. – Money Claim On-line (MCOL), które zresztą było wzorem dla projektodawców e.p.u., który dla roszczeń dochodzonych przez system elektroniczny przewiduje zredukowane stawki kosztów sądowych – w zależności od wartości przedmiotu sporu od 5 do 35 GBP (przy czym maksymalna kwota roszczenia nie może przekraczać 99,999.99 GBP). [\[3\]](#)

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu doręczeń elektronicznych w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Rozporządzenie reguluje procedurę doręczania pism za pomocą systemu e.p.u. Zastosowano przyjęty w prawie cywilnym model teorii doręczenia zmodyfikowany na potrzeby systemu teleinformatycznego e.p.u.. Pierwsze uwierzytelnienie użytkownika po umieszczeniu na jego koncie doręczanego pisma powoduje skutek doręczenia z uwagi na to, iż wówczas użytkownik miał możliwość zapoznania się z treścią doręczanego dokumentu. Należy uznać to rozwiązanie za właściwe i realizujące postulat efektywności e.p.u.

Przyjęto nadto w projektowanym rozporządzeniu, iż niewuierzytelnienie się na koncie użytkownika przez 14 dni od daty umieszczenia na jego koncie nowego dokumentu rodzi skutek doręczenia. Mechanizm ten zmodyfikowany na potrzeby e.p.u. jest znany procedurze

cywilnej i poprawnie funkcjonuje w obrocie. Jedynym brakiem rozporządzenia w stosunku do prezentowanych uprzednio założeń do e.p.u. jest brak mechanizmu informującego użytkownika na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej o ujawnieniu na jego koncie nowego dokumentu. W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka informowanie użytkownika o nowym dokumencie na jego koncie jest rozwiązaniem korzystnym, a przy tym nie generuje dodatkowych kosztów po stronie Skarbu Państwa. Możliwym mogłoby być wysyłanie automatycznie generowanych przez system e.p.u. powiadomień na pocztę elektroniczną użytkownika lub telefon komórkowy za pomocą SMS o nowych dokumentach na jego koncie. Takie rozwiązania z powodzeniem funkcjonują obecnie w obrocie handlowym np. usługach kurierskich lub transportowych. Jakkolwiek jest to kwestia techniczna, lecz w naszej ocenie warto uregulować ją na poziomie rozporządzenia, chociażby poprzez wprowadzenie przepisu, iż o ujawnieniu na koncie użytkownika nowego dokumentu jest on powiadamiany automatycznie przez system teleinformatyczny.

Należy również zwrócić uwagę na § 3 pkt 3 projektowanego rozporządzenia, który stanowi, iż *„w przypadku, gdy ze względów technicznych, mimo uwierzytelnienia przez system, strona nie mogła zapoznać się z treścią doręzonego pisma, może niezwłocznie zgłosić ten fakt sądowi”*. Jest to dobry pomysł zabezpieczający stronę przed negatywnymi skutkami awarii systemu. Brakuje jednak doprecyzowania, jakie kompetencje winien posiadać sąd, który o takim problemie został poinformowany. Obecnie przepis ten ma postać *lex imperfectae*

i nie przewiduje żadnych mechanizmów pozwalających sądowi uchronić stronę przed negatywnymi skutkami awarii systemu. W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka zasadnym byłoby doprecyzowanie tego przepisu, aby mógł w pełni zabezpieczać interesy obu stron postępowania.

Autorzy projektowanego rozporządzenia w uzasadnieniu bardzo słusznie wskazują, iż *„ochronie praw strony służy obowiązek powiadomienia użytkownika o zasadach doręczeń w e.p.u. na najwcześniejszym możliwym etapie, t.j. przy tworzeniu konta”*, a zatem powód decydujący się o wniesieniu sprawy w trybie e.p.u., a następnie pozwany decydujący się na procedowaniu w ramach e.p.u. godzą się z przewidzianym dla tego trybu systemem doręczeń. Niemniej jednak warto rozważyć możliwość informowania przy każdorazowym uwierzytelnianiu się na koncie, iż sam fakt zalogowania rodzi skutek doręczenia, bez względu czy użytkownik z treścią pisma się zapoznał czy też nie. Rozwiązanie takie nie wprowadza dodatkowo żadnych kosztów dla systemu e.p.u., a z całą pewnością wpływa na lepszą świadomość skutków procesowych działań w systemie.

Zrównanie uwierzytelnienia na koncie przez użytkownika z faktem skutecznego doręczenia jest integralnie powiązane z kwestią bezpieczeństwa uwierzytelniania się użytkownika do swojego konta, a konkretnie uwierzytelnień na koncie użytkownika przez inne podmioty bez jego zgody i wiedzy poprzez złamanie jego zabezpieczeń np. hasła. Kwestia ta będzie poruszana w innej części niniejszego stanowiska, a zatem w tym miejscu ograniczamy się jedynie do wskazania potencjalnego zagrożenia i rozważenia możliwości wprowadzenia mechanizmu przeciwdziałającego negatywnym jego skutkom. W naszej ocenie winno to być przedmiotem konsultacji z ekspertami z zakresu technologii informacyjnych.

Ponadto - jak wynika z analizy projektu - nie przewiduje się w nim rozwiązań na wypadek zaistnienia awarii systemu. Sytuacje takie winny być również przedmiotem uregulowania, bowiem awaria systemu może wpłynąć negatywnie na strony już rozpoczętego postępowania w trybie e.p.u. Należy wobec tego uregulować kwestie techniczne, tj. zabezpieczenia danych wprowadzonych do systemu na wypadek awarii (szczególnie, iż jak wynika z uzasadnienia projektu przewiduje się archiwizowanie danych wyłącznie w formie zdigitalizowanej) albo przywrócenia terminów osobom, które liczyły na wniesienie wniosku lub sprzeciwu drogą elektroniczną, a z przyczyn leżących po stronie administratora systemu e.p.u. dostęp do systemu był niemożliwy.

W związku z powyższym należy również rozważyć dodatkowo źródła finansowania okresowych konserwacji i monitoringu stanu jego zabezpieczenia, a także ewentualnych napraw w przypadku awarii.

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowych czynności komornika w egzekucji prowadzonej na podstawie elektronicznego tytułu wykonawczego z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Projektowane rozporządzenie określa szczegółowo czynności komornika w egzekucji prowadzonej na podstawie elektronicznego tytułu wykonawczego. Zasadniczo rozporządzenie przewiduje dwa tryby wnioskowe wszczęcia egzekucji na podstawie elektronicznego tytułu wykonawczego (nakaz zapłaty wydany w elektronicznym postępowaniu upominawczym po nadaniu mu elektronicznej klauzuli wykonalności). Pierwszym sposobem jest wniesienie wniosku o wszczęcie egzekucji w formie pisemnej, a drugim sposobem jest wniesienie wniosku o wszczęcie egzekucji za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Należy uznać takie rozwiązanie za słuszne, dające możliwość wyboru wszczęcia postępowania egzekucyjnego zarówno tradycyjnie składając pisemny wniosek jak również składając wniosek za pomocą systemu teleinformatycznego.

Również efektywnym i jednocześnie wystarczającym dla rzetelności procedury wydaje się mechanizm składania pisemnego oświadczenia przez komornika o zgodności lub niezgodności tytułu wykonawczego ujawnionego w systemie. Więcej uwagi w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka powinno zostać poświęcone kwestii zabezpieczenia danych. Kwestia ta winna być przedmiotem konsultacji ekspertami z zakresu technologii informacyjnej, które pozwolą na wdrożenie mechanizmów technologicznych zabezpieczających dostęp i autentyczność danych w systemie.

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniające rozporządzenie w sprawie archiwizowania akt spraw sądowych

Projekt rozporządzenia dotyczy sposobu archiwizowania akt spraw prowadzonych w ramach elektronicznego postępowania upominawczego. Wprowadzenie niniejszego rozporządzenia

jest konieczne z uwagi na fakt, iż akta sprawy e.p.u. prowadzone są w systemie elektronicznym i w tej formie winny być przechowywane. Nie ma w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka przy obecnym etapie rozwoju technologicznego potrzeby archiwizowania tych akt w formie papierowej. Zresztą wprowadzenie takiego rozwiązania podważałoby sensowność wprowadzenia e.p.u., zwiększałoby niepotrzebnie koszty, wymagałoby dodatkowego nakładu pracy i większej ilości miejsca, a nadto negatywnie oddziaływałoby to na ekologię.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka od dawna przygląda się rozwojowi projektu informatyzacji państwa i stoi na stanowisku, iż informatyzacja instytucji publicznych i budowa społeczeństwa informacyjnego winna być jednym z priorytetów polityki państwa. Wpisuje się w ten projekt digitalizacja dokumentacji organów władzy publicznej, w tym także akt sądowych. Archiwizowanie akt spraw prowadzonych w ramach e.p.u. w postaci elektronicznej oceniamy pozytywnie, w szczególności jako projekt pilotażowy, który mógłby posłużyć następnie jako wzór dla szerszej reformy digitalizacji informacji publicznej.

Istotnym zagadnieniem jest wybór standardów przechowywania akt sprawy w formie elektronicznej przy zachowaniu zasady neutralności technologicznej państwa. Dynamiczny rozwój nowych technologii wypiera z powszechnego użytku nośniki i formaty zastępując je innymi, często niekompatybilnymi z poprzednimi. To zagadnienie winno być przedmiotem szczególnej uwagi przez podmioty przygotowujące reformę, w tym wdrożeniem systemu e.p.u. Archiwizacja akt sądowych z jednej strony musi zapewniać bezpieczeństwo zachowania danych, a z drugiej możliwość ich skutecznego odczytania w przyszłości (przynajmniej do czasu upływu określonego terminu do ich archiwizowania). Kwestia ta jest obecnie przedmiotem publicznej dyskusji specjalistów, którzy w szczególności zastanawiają się na walorami stosowania oprogramowań *open-source* i ujednoczenia standardów zapisywania danych.

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu wnoszenia pism procesowych drogą elektroniczną w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Projektowane rozporządzenie przewiduje dwa tryby wnoszenia powództwa o zapłatę w trybie e.p.u. Pierwszym sposobem jest utworzenie przez użytkownika konta za pomocą którego będzie możliwe sporządzenie za pomocą formularza pozwu o zapłatę i wniesienie go do sądu. Drugim sposobem jest skorzystanie z dedykowanego dla tego celu oprogramowania. To drugie rozwiązanie przewidziane jest jedynie dla użytkowników kwalifikowanych, którymi mogą być profesjonalni pełnomocnicy. Niemniej pełnomocnik profesjonalny będzie mógł również skorzystać ze sposobu pierwszego.

Podstawowe zastrzeżenie projektowanej regulacji pojawia się w sferze podmiotów mogących być użytkownikiem kwalifikowanym. Założenia do projektu wskazywały, iż oprócz pełnomocników profesjonalnych ze specjalnego dedykowanego dla systemu e.p.u. programu będą mogli korzystać również przedsiębiorcy. W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka istnieje wiele podmiotów mających status przedsiębiorcy w rozumieniu Kodeksu cywilnego,

które byłyby zainteresowane możliwością dochodzenia swoich roszczeń za pomocą e.p.u. Wielu przedsiębiorców często posiada własne organizacyjne jednostki prawne lub windykacyjne, które zajmują się sprawami dochodzenia roszczeń, lecz nie są jednocześnie pełnomocnikami profesjonalnymi. W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka należy rozważyć dopuszczenie przedsiębiorców do korzystania ze specjalnego programu dedykowanego dla dochodzenia roszczeń, szczególnie iż pierwotne założenia e.p.u. takie rozwiązanie przewidywało. Co więcej wynikało z niego, iż możliwa będzie integracja programu dedykowanego użytkownikom kwalifikowanym z ich wewnętrznymi systemami.

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie elektronicznej klauzuli wykonalności z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Projektowane rozporządzenie określa czynności sądu związane z nadawaniem klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, sposób przechowywania tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w systemie teleinformatycznym oraz sposób posługiwania się tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym zaopatrzonego w klauzulę w systemie teleinformatycznym.

Wierzyciel zamierzający wszcząć postępowanie egzekucyjne na podstawie nakazu zapłaty wydanego w e.p.u. ma do wyboru dwie drogi postępowania. Po pierwsze może złożyć wniosek o wszczęcie egzekucji w postaci elektronicznej. Po drugie może złożyć wniosek pisemny o wszczęcie egzekucji wraz z dołączonym wydrukiem weryfikacyjnym, który ponadto będzie zweryfikowany przez organ przeprowadzający egzekucję. Można uznać, iż tryb inicjacji postępowania egzekucyjnego – w zależności od wyboru wierzyciela – ma postać elektroniczną lub pisemną, jednakże organ prowadzący egzekucję za każdym razem, przed przystąpieniem do prowadzenia postępowania egzekucyjnego, będzie zobligowany do sprawdzenia faktycznego istnienia w systemie teleinformatycznym elektronicznej klauzuli wykonalności. Należy uznać ten model za efektywny i w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka może on usprawnić pracę organów egzekucyjnych. Istotnym jest wdrożenie wystarczających środków zabezpieczenia systemu przed możliwością nieuprawnionego tworzenia, znoszenia lub modyfikacji danych w systemie, szczególnie tytułów wykonalności. Kwestia ta jednakże winna być przedmiotem konsultacji z ekspertami z zakresu technologii informacyjnej.

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym oraz sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Projekt rozporządzenia określa tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym służącym do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego oraz sposób posługiwania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka poddaje pod wątpliwość przewidywany system zakładania konta w oparciu o numer PESEL. W naszej ocenie może to nie gwarantować wystarczającego poziomu bezpieczeństwa i prowadzić do nadużyć, chociażby poprzez składanie fikcyjnych pozwów. System identyfikacji za pomocą PESEL jest również o tyle nieefektywny, iż wyklucza wówczas cudzoziemców i osoby prawne. W przypadku osób prawnych rozwiązaniem mogłoby być stosowanie numeru NIP. Kwestia ta winna być przedmiotem ponownego rozważenia, szczególnie przez ekspertów z zakresu technologii informacyjnych, czy zaproponowany mechanizm zapewni wystarczające bezpieczeństwo.

Podsumowując treść wszystkich wyżej wymienionych aktów normatywnych należy stwierdzić, iż projekt zmian ustawodawczych wprowadzających e.p.u., w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, zasługuje na aprobatę. Wprowadzenie do polskiej procedury cywilnej nowoczesnych narzędzi informatycznych dla celu sprawniejszego dochodzenia swoich roszczeń przed sądem jest krokiem w dobrym kierunku, w szczególności zmierza do skutecznego zabezpieczenia interesów gospodarczych osób fizycznych i prawnych w Polsce. Jest to szczególnie ważne mając na uwadze coroczne raporty Banku Światowego „*Doing Business*”

Autorzy raportu za rok 2008

[\[4\]](#)

negatywnie oceniają przyjazność polskiej gospodarki i systemu sądowego. Za główne utrudnienia gospodarcze uważają długość i skomplikowanie dochodzenia należności z umów przed polskimi sądami. Naszym zdaniem wprowadzenie e.p.u. pozwoli na bardziej efektywne i skuteczne dochodzenie roszczeń, szczególnie przez podmioty, które dochodzą wielu roszczeń o podobnym charakterze.

Projekt stanowiska przygotował: Łukasz Lasek

[\[1\]](#) Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 lutego 1999 r., sygn. SK 11/98, (OTK ZU 1999, Nr 2, poz. 22)

[\[2\]](#) Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 1999 r., sygn. K 10/99, (OTK ZU 1999, Nr 7, poz. 162)

[3] Her Majesty's Courts Service EX50 County Court Fees – Including fees for family cases – From 1 October 2007, s. 2; <http://www.hmcourtsservice.gov.uk/courtfinder/forms/ex50.pdf>

[4] Raport Banku Światowego „*Doing Business 2008*”, dostępny w wersji elektronicznej m.in. na stronie internetowej www.for.org.pl

[Joomla SEF URLs by Artio](#)